

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A.Vivulskio g. 11, LT-03610 Vilnius, tel. (8 5) 266 8176, (8 5) 266 8169, faks.
(8 5) 266 4209,

el. p. post@socmin.lt, <http://www.socmin.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų
registre, kodas 1886 03515

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Nr.

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL 2022 METAIS
TAIKOMO MINIMALIOJO DARBO UŽMOKESČIO“ PROJEKTO**

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija teikia svarstyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl 2022 metais taikomo minimaliojo darbo užmokesčio“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projektas parengtas atsižvelgiant į Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, 97.1 papunkčio nuostatas (Skurdo mažinimas. Mažinsime pajamų nelygybę ir skurdą, numatydami atitinkamas kompleksines mokestines ir finansines priemones.) ir į Lietuvos Respublikos trišalės tarybos 2017 m. rugsėjo 21 d. ir 2021 m. rugsėjo 3 d. rekomendacijas.

Trišalės tarybos 2017 m. rugsėjo 21 d. posėdyje, siekiant depolitizuoti minimaliojo darbo užmokesčio dydžio nustatymą, buvo nutarta, kad minimaliojo darbo užmokesčio ir vidutinio darbo užmokesčio (toliau – VDU) santykis *neturi būti mažesnis kaip 45 proc. ir didesnis kaip 50 proc.*, jis turi atitikti ketvirtadalio didžiausią VDU ir minimaliosios mėnesinės algos (toliau – MMA) santykį turinčių Europos Sąjungos (toliau – ES) valstybių narių vidurkį, kuris nustatomas pagal Europos Sąjungos statistikos tarybos paskutinių trejų metų skelbiamus duomenis. Lietuvos banko atstovė 2021 m. gegužės 11 d. Trišalės tarybos posėdyje pateikė duomenis apie 2017–2019 m. MMA ir VDU santykį ketvirtadalyje didžiausią šį santykį turinčių ES valstybių narių: Slovėnijoje (50 proc.), Portugalijoje (49,3 proc.), Prancūzijoje (47,7 proc.), Liuksemburge (46,9 proc.) ir Lenkijoje (46,6 proc.) (šalių vidurkis yra 48,1 proc.) ir pristatė MMA apskaičiavimą pagal 2021 m. kovo 19 d. Lietuvos Respublikos finansų ministerijos prognozes.

Trišalė taryba 2021 m. birželio 8 d. posėdyje nepriėmė vieno sprendimo dėl MMA kėlimo nuo 2022 m., nes šiuo klausimu buvo pateiktos skirtingos nuomonės: vieni darbdavių atstovai laikėsi pozicijos, kad svarstymą reikia atidėti, paliekant 642 Eur MMA, kiti darbdavių atstovai siūlė pritarti MMA didinimui iki 703 eurų (Šis dydis buvo pasiūlytas Lietuvos banko atstovo ir apskaičiuotas pagal iki 2021 m. birželio 8 d. skelbtus duomenis) su sąlyga, kad Vyriausybė nenutrauks popandeminių pagalbos verslui priemonių, vieni darbuotojų atstovai siūlė MMA didinti iki 750 Eur, kiti pritarė 703 eurų dydžiui, Vyriausybės atstovai pasiūlė MMA didinti iki 703 Eur. Finansų ministerijai 2021 m. birželio 11 d. paskelbus patikslintą Lietuvos ekonominės raidos

scenarijų (toliau – scenarijus) ir atlikus skaičiavimus pagal Lietuvos banko metodiką gaunamas 730 eurų MMA dydis. Šis dydis buvo apsvarstytas neeiliniame Trišalės tarybos posėdyje 2021 m. rugsėjo 3 d., darbdavių organizacijų atstovai nepritarė siūlomam 730 eurų dydžiui, Lietuvos profesinės sąjungos „Sandrauga“ atstovai nepateikė pozicijos, Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos ir Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ atstovai pritarė siūlomam dydžiui.

Nustatydami MMA 2022 metams, buvo taikoma su Trišale taryba suderinta formulė: buvo imamas planuojamas ir pagal Lietuvos banko metodiką prognozuojamas 2022 m. šalies ūkio vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis be priedų ir premijų – 1 517,9 Eur, kuris buvo gautas iš 2020 m. VDU (1 428,6 Eur) atskaičius 6,4 proc. dalį, kurią sudaro priedai ir priemokos (1 337,2 Eur), ir pagal 2021 m. birželio 11 d. paskelbtas Finansų ministerijos VDU augimo prognozes (prognozuojamas VDU augimas 2021 m. ir 2022 m. – 7,9 ir 5,2 proc.) atlikus projekcijas 2022 metams ($1\,337,2 \cdot (1+0,079) \cdot (1+0,052)$), gautas rezultatas buvo padaugintas iš to procento, kuris atitinka ketvirtadalio didžiausią VDU ir MMA santykį turinčių ES valstybių narių vidurkį, t. y. 48,1 proc. ($1\,517,9 \times 0,481 = 730$ Eur).

Nutarimo projektu siūloma 2022 metais taikyti 730 Eur MMA vietoj dabar nustatytos 642 Eur MMA (didinama 88 Eur, arba apie 13,7 proc.) ir 4,47 Eur minimalųjį valandinį atlygį vietoj dabar nustatyto 3,93 Eur (didinama 0,54 Eur, arba apie 13,7 proc.).

Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – SoDra) duomenimis, Lietuvoje 2021 m. liepos mėn. buvo apie 127 tūkst. darbuotojų, gaunančių MMA ir mažiau. Biudžetinėse įstaigose tokių darbuotojų buvo apie 17 tūkst. SoDros duomenimis, 2021 m. sausio mėn. – 23 tūkst., 2021 m. vasario mėn. – 22 tūkst., 2021 m. kovo mėn. – 20 tūkst., 2021 m. balandžio mėn. – 20 tūkst., 2021 m. gegužės mėn. – 20 tūkst., 2021 m. birželio mėn. – 19 tūkst.). Finansų ministerijos duomenimis Lietuvos Respublikos valstybės biudžete MMA padidinti reikėtų numatyti apie 31,3 mln. eurų, iš jų biudžetinių įstaigų darbininkų darbo užmokesčiui, įskaitant priemokas ir mokėjimą už darbą poilsio ir švenčių dienomis, nakties bei viršvalandinį darbą, – 26,5 mln. eurų, kitoms išmokoms – 4,8 mln. eurų.

Lietuvos Respublikos darbo kodekso 141 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad Vyriausybė tvirtina MMA ir minimalųjį valandinį atlygį, atsižvelgdama į Trišalės tarybos rekomendaciją bei į šalies ūkio vystymosi rodiklius ir tendencijas.

Finansų ministerijos parengtame scenarijuje 2021–2024 m., kuris 2021 m. birželio m. 11 d. viešai paskelbtas Finansų ministerijos interneto svetainėje, pažymima, kad augantis imunitetą įgijusių žmonių skaičius ir mažėjantys ūkinės veiklos suvaržymai kloja pamatus spartesniam ekonomikos augimui. Scenarijuje pateikti šie duomenys ir prognozės:

1. *Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalies ūkyje.* Darbo užmokestis vidutiniu laikotarpiu augs lėčiau, tačiau šiemet augimas bus didesnis nei prognozuota pavasarį ir išliks spartesnis nei infliacija, todėl gyventojų perkamoji galia toliau didės. Spartų darbo užmokesčio augimo tempą privačiajame sektoriuje palaikė verslo gebėjimas per trumpą laiką pritaikyti veiklą prie pandemijos ir karantino sąlygų, stipriai išaugusi laisvų darbo vietų pasiūla ir sumažėjusi norinčiųjų dirbti pasiūla, Vyriausybės pagalbos priemonės, skatinusios vidaus paklausą, pandemijos poveikiui gana atspari išorės paklausa, Šiemet darbo užmokestis augs 7,9 proc., o 2022 m. jo augimo tempas sulėtės iki 5,2 proc. Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalies ūkyje 2020 m. buvo 1 428,6 Eur, o 2021 m. ir 2022 m. prognozuojamas atitinkamai 1 541,7 Eur ir 1 621,5 Eur.

2. *Suderintas vartotojų kainų indeksas (vidutinis metinis)*. Kylančios pasaulinės žaliavų kainos didins importuojamą infliaciją, o atsigavusi paklausa didins spaudimą paslaugų kainoms augti. Planuojama, kad 2021 m. ir 2022 m. jis bus atitinkamai 2,6 ir 2,2, o 2023 m. sieks 2,0.

3. *Nedarbo lygis*. Sparčiau nei numatyta buvo pavasarį mažės nedarbo lygis bei bus spartesnis investicijų augimas. 2021 m. prognozuojamas 7,6 proc. nedarbo lygis. Įvertinus darbo rinkos tendencijas ir prielaidas dėl populiacijos vakcinacijos numatoma, kad 2021 m. padėtis darbo rinkoje ims gerėti: 2021 m. užimtų gyventojų skaičius išaugs 0,4 proc., o nedarbo lygis, apskaičiuotas pagal gyventojų užimtumo tyrimo metodiką, sumažės 0,9 proc. punktu – sudarys 7,6 procento. 2022 m. sparčiau augant ekonominiam aktyvumui užimtų gyventojų skaičius didės 1,2 proc., o nedarbo lygis sumažės iki 6,8 procento. Vėlesniais vidutinio laikotarpio metais nedarbo lygis sudarys 6,2 ir 5,8 procentus.

4. *Bendrasis vidaus produktas (toliau – BVP)*. Nors dėl COVID-19 viruso pandemijos 2020 metais Lietuvos ekonomika susitraukė 0,9 proc., 2021-2024 m. numatomas spartesnis Lietuvos ekonomikos atsigavimas nei prognozuota pavasarį. Šiomet tikėtinas 4,1 proc. augimas, 2022 m. tikėtinas 4,4 proc. BVP augimas. Vėlesniais vidutinio laikotarpio metais BVP galėtų augti vidutiniškai po 3,5 proc. per metus. Ekonomikos augimą lems atsigavusi vidaus ir išorės paklausa.

5. *Darbo našumas (BVP palyginamosiomis kainomis vienam užimtam gyventojui)*. Šiomet darbo našumo pokytis bus 3,7 proc., o 2022 m. sieks 3,1 proc. Vėlesniais vidutinio laikotarpio metais darbo našumas sudarys 3,3 ir 3,9 procentus.

2021 m. rugsėjo 10 d. Finansų ministerija dar kartą atnaujino scenarijų, kuriame pažymėjo, kad šiemet BVP augs sparčiau nei buvo numatyta 2021 m. birželio 11 d. scenarijuje, 2022 m. augimo tempas artimas 2021 m., spartesnį BVP augimą 2021 m. lems produktyvių investicijų šuolis ir atsigavusi Lietuvos eksporto paklausa, VDU 2021 ir 2022 m. augs sparčiau nei buvo numatyta 2021 m. birželio 11 d. scenarijuje, gyventojų pajamų augimas viršys infliaciją. Atnaujintame 2021 m. rugsėjo 10 d. scenarijuje 2022 metų rodikliai optimistiškesni nei 2021 m. birželio 11 d. scenarijuje. Atkreipiame dėmesį į tai, kad suinteresuotoms institucijoms ir socialiniams partneriams Nutarimo projektas pakartotinai išvadoms gauti buvo pateiktas 2021 m. rugsėjo 8 d., t. y. iki 2021 m. rugsėjo 10 d. scenarijaus atnaujinimo.

Nutarimo projekto tikslas – padidinti MMA ir darbuotojų, gaunančių mažiausią darbo užmokestį, pajamas.

Priėmus nutarimą, bus padidintas MMA ir minimalus valandinis atlygis, todėl turės būti keičiamas Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymas, siekiant, kad ir pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientų minimaliosios ribos, nurodomos pareiginės algos baziniais dydžiais, atitiktų šalies ūkio darbo užmokesčio augimo tempą.

Nutarimo projektas 2021 m. rugsėjo 8 d. buvo pakartotinai pateiktas išvadoms gauti Finansų ministerijai, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai, Lietuvos savivaldybių asociacijai, darbdavių ir darbuotojų atstovams. Išvadų nepateikė Lietuvos profesinių sąjungų konfederacija, Lietuvos profesinė sąjunga „Sandrauga“, Lietuvos pramonininkų konfederacija, Asociacija „Investuotojų forumas“, Panevėžio prekybos, pramonės ir amatų rūmai, Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmai.

Išvadas pateikė Finansų ministerija (Nutarimo projektui pastabų neturėjo, patikslino papildomų lėšų poreikį), Lietuvos verslo konfederacija (Nutarimo projektui nepritaria dėl sprendimo priėmimo procedūrų, dėl MMA dydžio skaičiavimo ir ekonominių prognozių, dėl

verslui tenkančio krūvio ir galimybės padidinti MMA gaunančių asmenų pajamas. Pažymi, kad pritaria 703 eurų dydžiui), Lietuvos pramonininkų konfederacija (Nutarimo projektui nepritaria, kadangi šiuo metų galiojančioje formulėje nėra darbo našumo kriterijaus, siūlo pradėti diskusijas dėl formulės keitimo), Lietuvos savivaldybių asociacija (Nutarimo projektui pritaria), Ekonomikos ir inovacijų ministerija (Neprieštarauja Nutarimo projekto tikslui).

Ministerija, atsižvelgdama į nepritrimo motyvus, pabrėžia, kad, nustatant MMA 2022 metams, buvo taikyta šiuo metu galiojanti Trišalės tarybos 2017 m. rugsėjo 21 d. posėdyje suderinta MMA dydžio nustatymo formulė, kuriai pritarė darbuotojų atstovai ir darbdavių organizacijų atstovai, taip pat atsižvelgta į šalies ūkio vystymosi rodiklius bei tendencijas, nurodytus šiame rašte, atsižvelgta į Lietuvos banko įžvalgas apie Lietuvos ekonomiką ir apie darbo rinką (atsižvelgiant į vienos dirbtos valandos dirbančiajam ir vienos dirbtos valandos darbo našumą erdvės augti darbo užmokesčiui dar yra), o taip pat, buvo organizuotas 2021 m. rugsėjo 3 d. papildomas neeilinis Trišalės tarybos posėdis dėl MMA 730 eurų dydžio 2022 metais.

Nutarimo projektas paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje. Nutarimo projektą parengė Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės skyriaus vyriausioji specialistė Viktorija Trachimovič (tel. 8 658 59 646, el p. viktorija.trachimovic@socmin.lt).

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 1 lapas;
2. Trišalės tarybos 2021 m. birželio 8 d. protokolo Nr. TTP-7 išrašas, 1 lapas;
3. Trišalės tarybos 2021 m. rugsėjo 3 d. protokolo Nr. TTP-10 išrašas, 1 lapas;
4. Derinimo pažyma, 3 lapai;
5. Suinteresuotų institucijų ir organizacijų išvados, 13 lapų.

Ministrė

Monika Navickienė

Viktorija Trachimovič, tel. 8 658 59 646, el. p. viktorija.trachimovic@socmin.lt